

Jämställdhetsprojekt

Resultat och effekter 2017

Jämställdhetsprojekt

Resultat och effekter 2017

Förord

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor lämnar statsbidrag till ideella organisationer och stiftelser. Rapporten *Jämställdhetsprojekt - Resultat och effekter 2017* ger en bild av vilka resultat och effekter som bidragen har fått i förhållande till sina syften. Vi redovisar här i den här rapporten hur bidraget för jämställdhetsprojekt har använts och om dess effekter.

Sammanställningen visar att effekterna som organisationerna rapporterat in till myndigheten ligger i linje med bidragens syften. Det är viktigt att tydliggöra de resultat och effekter som de bidrar till. Vår förhoppning är att vår årliga rapport ska fungera som ett beslutsunderlag till regeringen om hur bidragen ska utvecklas och följas upp samt vilken nytta de genererar. Vi har för det här året gjort en mer fylligare återrapportering i jämförelse med tidigare år, med en förhoppning om att ge en bättre bild av vilka bidrag som har slutrapporterats och godkänts under 2016 och hur de har använts för att nå syftet med bidraget.

Den kan även vara intressant för andra. Rapporten är därför utformad så att alla ska kunna bilda sig en uppfattning om och inspireras av vad de olika statliga stöden kan användas till.

Bidraget för jämställdhetsprojekt kommer från och med 2018 att hanteras av den nya jämställdhetsmyndigheten (JäMy). Vi hoppas att rapporten kan vara till hjälp i deras fortsatta arbete.

Lena Nyberg, generaldirektör
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Innehåll

Förord	2
Innehåll	3
1 Inledning	5
Regeringens uppdrag	5
Tidigare rapporter	5
Rapportens upplägg	6
Projekt som ingår i återrapporteringen	6
2 Genomförande	9
Målgrupper	9
Geografisk spridning	10
Så användes pengarna	11
Aktiviteter och metoder	12
3 Huvudsakliga resultat och effekter	14
Framgångsfaktorer och utmaningar	14
Uppnådda effekter	15
Hur projekten fortsätter och erfarenheter sprids vidare	16
4 Samlad bedömning av bidragets effekter	17
Samlade resultat	17
MUCFs bedömning och förslag	18
En jämn fördelning av makt och inflytande	18
Ekonomisk jämställdhet	21
Obetalda hem- och omsorgsarbetet	21
Mäns våld mot kvinnor ska upphöra	22
5 Referenser	24
1 Bilaga - projektbeskrivning	24

1 Inledning

Regeringens uppdrag

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor fördelar bidrag enligt förordningen (2006:390) om statsbidrag till jämställdhetsprojekt.

Syftet med statsbidraget är:

”... att främja jämställdhet mellan kvinnor och män
(jämställdhetsprojekt)”

(SFS 2006:390, 1 §)

Enligt förordningen får bidraget lämnas till jämställdhetsprojekt vars syfte ligger inom ramen för regeringens mål för jämställdhetspolitiken. Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Stödet kan sökas av ideella organisationer och stiftelser utan vinstsyfte och som inte är statliga eller kommunala. Det regleras också att projekt som är nyskapande och som kan ge kunskap av värde för utvecklingen av jämställdhetsarbetet samt projekt som inte kan finansieras med andra medel särskilt skall prioriteras. För myndighetens återrapportering gäller att senast den 1 juni varje år till regeringen lämna en sammanfattande redogörelse för vad bidragen har använts till och, om möjligt, en bedömning av statsbidragets effekter i förhållande till syftet med bidragen. Den här rapporten är myndighetens återrapportering.

Tidigare rapporter

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har återrapporterat resultat av jämställdhetsbidraget sedan 2009. I den första rapporten från 2009, *Konsekvenser, resultat och effekter av Ungdomsstyrelsens bidragsgivning till ideella organisationer* (Ungdomsstyrelsen 2009), utredde myndigheten vilka förutsättningar som fanns och vilka tillvägagångssätt för återkommande uppföljningar och rapporteringar av bidragsgivningen som var möjliga. Rapporten innehöll en kunskapsöversikt om vilka metoder som finns för att mäta resultat och effekter av statliga bidrag (Amnå, Danielsson & Zetterberg 2009). I den pekade författarna på möjligheten att uppskatta resultat och effekter av bidrag på olika nivåer: individ, organisation, stat och samhälle. Med utgångspunkt i forskarnas analyser valde myndigheten att beskriva effekterna som *interna* eller *externa*. Vi kompletterade också med en nivå där systemberoende effekter av bidragsgivningen kunde analyseras (Ungdomsstyrelsen 2009).

Amnå et al. konstaterar att utvärderingar om resultat och effekter förutsätter att det finns preciserade och mätbara mål, vilket saknas för statsbidragen. I de efterföljande återrapporteringarna har myndigheten provat olika vägar för att ge en så bra bild av bidragsgivningens resultat och effekter som möjligt. Samtidigt har ett utvecklingsarbete skett parallellt för att systematisera insamlingen av uppgifter. I 2015 års rapportering använde vi oss bland annat av en ny mall för uppföljning av projektbidrag med kategorier för vilka aktiviteter som genomförts under projektiden, det vill säga hur pengarna använts, respektive vilka resultat projekten gett. De här kategorierna använder vi oss också av i årets rapport.

Rapportens upplägg

Projektexemplen och redogörelserna för vad projektbidragen har använts till samt vad de har gett för effekter bygger på de projektredovisningar som kom in till myndigheten och godkändes under 2016. De flesta av redovisningarna handlar om projekt som beviljades medel 2014 eller 2015. Organisationerna har beskrivit till vilka områden pengarna har gått samt vilka resultat och effekter de har sett. De har fått kryssa för genomförda aktiviteter samt rangordna uppnådda resultat. Utifrån deras svar har vi valt att beskriva de vanligaste resultaten och effekterna med projektexempel.

Vi vill understryka att vår redogörelse av bidragens användning och effekter enbart bygger på rapporteringar och uppskattningar från organisationerna. Organisationernas subjektivitet bör problematiseras, framför allt när det gäller deras svar på frågor som handlar om vilka resultat och effekter deras verksamhet har haft.

Projekt som ingår i återrapporteringen

Projekt som beviljas stöd ska skilja sig från organisationens ordinarie verksamhet och ha tydliga kopplingar mellan syfte, mål, metoder och aktiviteter i projekten. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor kan bevilja bidrag för projekt under ett år i taget.

De projekt som ingår i denna återrapportering är projekt som sökte och beviljades bidrag under år 2014 eller 2015 men som alla har slutrapporterat sin verksamhet och fått sin slutrapport godkänd under 2016.

Tabell 4.1 Projekt som ingår i återrapporteringen, utbetalt belopp i kronor

Projekt 2014	Organisation	Belopp
Maskulinitet, sexualitet och våld i nära unga relationer	Bris, Barnens rätt i samhället	652 629
Ställ om till jämställt!	Byrån mot diskriminering i Östergötland	604 867
Ett normkritiskt Fryshus – år 2	Fryshuset united sisters	509 240
Förebyggande jämställdhets arbete genom film och konst	Irakiska kommittén för kvinnors rättigheter	520 760
Make equal 2	Make equal	300 000
Normkritiska nätsamtal 2.0 – vidareutveckling	Riksorganisationen män för jämställdhet	350 000
Normer, Attityder och Beteenden III (NAB III)? Från en mångfaldskoordinator till många	Ung media Sverige	566 350
Projekt 2015	Organisation	Belopp
Vårt hem tillsammans	ASOV Stockholm	469 000
Nätityder – år 2	Diskrimineringsbyrån Humanitas	500 000
Bra pension år 3 av 3	Fredrika bremer förbundet	200 000
Min kropp – Min rätt	Novahuset	500 000
Jämställd jämt	Somaliska riksförbundet i Sverige	610 000
Studiebesök i Eus jämställdhetsinstitut i Vilnius Litauen	Svenska kvinnors Europeanätverk, SKEN	53 800
Summa		5 836 646

I samband med ansökan om bidrag får projekten ange vilket av de jämställdhetspolitiska delmålen som projektet avser att uppfylla i första hand.

Tabell 4.2 Redovisade projekt efter ändamål i ansökan, utbetalt belopp i kronor.

Ändamål	2014		2015	
	Antal	Belopp	Antal	Belopp
En jämn fördelning av makt och inflytande	4	1 896 350	2	663 800
Mäns våld mot kvinnor ska upphöra	2	1 002 629	2	1 000 000
Ekonomisk jämställdhet	1	604 867	1	200 000
Jämn fördelning av det obetalt hem- och omsorgsarbete	-	-	1	469 000
Summa	7	3 503 846	6	2 332 800

Flest organisationer, 6 av 13, har arbetat för att kvinnor och män ska ha samma rättigheter och möjligheter att vara aktiva medborgare och att utforma villkor för beslutsfattandet, det vill säga ändamålet *En jämn fördelning av makt och inflytande*. Därefter följer att 4 av 13 projekt har arbetat för att kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet, ändamålet *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra*. Ändamålen om *Ekonomisk jämställdhet* där kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut har 2 av 13 organisationer arbetat för. Endast 1 av 13 organisationer har arbetat för ändamålet *Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet* där kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.

Organisationerna får vid ansökan ange vilka behov som finns av projektet och vi presenterar här ett urval. Det första exemplet är BRIS som beskriver att det finns få studier om våld i ungas nära relationer, detta trots att det enligt en rapport från Ungdomsstyrelsen beskrivs att förövaren ofta är jämnårig med offret och att förövaren känner offret sen tidigare, det kan till exempel röra en pojkvän. Organisationen beskriver även att organisationen under 4,5 månader hade 600 samtal om fysisk misshandel, 400 om sexuella övergrepp och 200 om psykisk misshandel. Ett annat exempel är Män för jämställdhet som beskriver att män söker mindre stöd och att killfrågor.se är den enda rikstäckande stödforumet för unga killar samt att de i projektet vill arbeta för att killar ska diskutera maskulinitetsnormer.

2 Genomförande

Målgrupper

I ansökan får organisationerna redogöra för om det finns flera målgrupper och vilka som i så fall är den huvudsakliga målgruppen och vilka som är övriga målgrupper för projektet. Vidare ställs frågan om hur många som ingår i målgruppen eller målgrupperna? Det bör noteras att frågan om målgrupp har ställts olika mellan de två bidragsåren, 2014 var frågan i fritext och 2015 var frågan uppställd med olika alternativ. Vid slutrapporteringen av projektet får organisationen beskriva vilka projektet har nått, om det var den planerade målgruppen eller andra? Det ställs inga frågor om antal personer som har nåtts av projektets verksamhet. Vissa organisationer redovisar ändå antal som nåtts av verksamheten. I de fall det anges antal i målgruppen som nåtts, redovisas det i rapporten. I detta avsnitt har vi vägt samman information från ansökan och slutrapporten och vill presentera en bild av olika inriktningar när det gäller målgrupper.

Tabell 2.1 Målgrupper för respektive projekt

Organisation	Målgrupp
Bris, Barnens rätt i samhället	Barn och unga under 18 år som kontaktar Bris och berättar om utsatthet av våld och/eller utsätter andra för våld. Vuxna som hör av sig till Bris och berättar om barn som upplever våld på något sätt. Barn och vuxna som söker information på bris.se eller Bris116111. Men också Bris internt genom kunskapshöjning gällande våld och våld i unga nära relationer samt professionella som möter barn och unga i sitt yrke, politiker och andra beslutsfattare.
Byrån mot diskriminering i Östergötland	Utländsfödda kvinnor från 25 år som är bosatt/verkar i Norrköping, samt innehar en utländsk validerad examen, och arbetsgivare, det vill säga chefer, HR-ansvariga, samarbetsparter som består av både små och stora företag, myndigheter och kommunala verksamheter. Utöver nämnda har Byrån även nått ut till lokala politiker och representanter från andra organisationer.
Fryshuset united sisters	Civila samhället i stort genom spridning av metodmaterial och erfarenheter. På Fryshuset har projektet riktat sig till grupper som inte tidigare använt sig av normritiska förhållningssätt, och framförallt varit intresserade av att nå ut till killverksamheter. Verksamheten har också nått ut till externa aktörer, unga i Torsås kommun, tjejjoursaktivister i Malmö, Biskopsgårdens kvinnoförening i Göteborg, unga män på anstalter i Malmö.
Irakiska kommittén för kvinnors rättigheter	Egna medlemmar, ungdomar, familjer i olika bakgrund, och flera organisationer och kvinnojourer, samt berörda myndigheter.
Make equal	Unga 13-25 år.
Riksorganisationen män för jämställdhet	Killar i åldern 10-18, samarbetspartners samt vuxna (volontärer), de flesta i åldern 25-35.
Ung media Sverige	Kanslier med anställd personal, förbundsstyrelser och medlemsföreningar.
ASOV Stockholm	Pojkar från 15 års ålder och vuxna män med ursprung i afrikanska länder. Majoriteten av alla män har varit i åldrarna 25-40 år men yngre pojkar har även deltagit. Vid utbildningsdagen var åldersfördelningen jämn mellan grupperna 17-20 och 30-40 år.
Diskrimineringsbyrån Humanitas	Främst skolpersonal och ledare/styrelser inom idrottsrörelsen men också fritidsgårdar, ideella organisationer och kommunmedarbetare.
Fredrika bremer förbundet	Kvinnor i början av yrkeslivet och pensionärer som omfattas av garantipensionen.
Novahuset	Elever på gymnasiet men också föräldrar och skolpersonal.
Somaliska riksförbundet i Sverige	Egna medlemmar och de som sitter i styrelsen eller har andra ledande funktioner inom organisationerna. Vid seminarier och konferenser också icke-medlemmar som intresserar sig för jämställdhetsfrågan.
Svenska kvinnors Europånätverk, SKEN	Unga EU intresserade kvinnor i Sverige

Vi ser att det är vanligt att de redovisade projekten har externa målgrupper däribland Män för jämställdhet i projektet *Normkritiska nätsamtal 2.0 – vidareutveckling*. Män för jämställdhet nådde killar i åldern 10-18, vilket också var planen. I projektet *min kropp – min rätt* planerade Novahuset att nå framförallt skolelever, men även yrkesverksamma och föräldrar. Detta lyckades de med. Den externa målgruppen kombineras i flera fall med en intern målgrupp. Detta gjorde Män för jämställdhet som också nådde sina vuxna volontärer med projektet. Bris som i ansökan redogjorde för en målgrupp bestående av barn och unga under 18 år, organisationen exemplifierade detta med bland annat unga killar som befinner sig i en våldskontext. I slutrapporten redovisade Bris att de bland annat har nått denna målgrupp ”*Barn och unga under 18 år som kontaktar Bris och berättar om utsatthet av våld och/eller utsätter andra för barn.*” och att de har nått Bris internt genom kompetensutveckling. Bris har också bland annat nått professionella som möter barn och unga och föräldrar.

Geografisk spridning

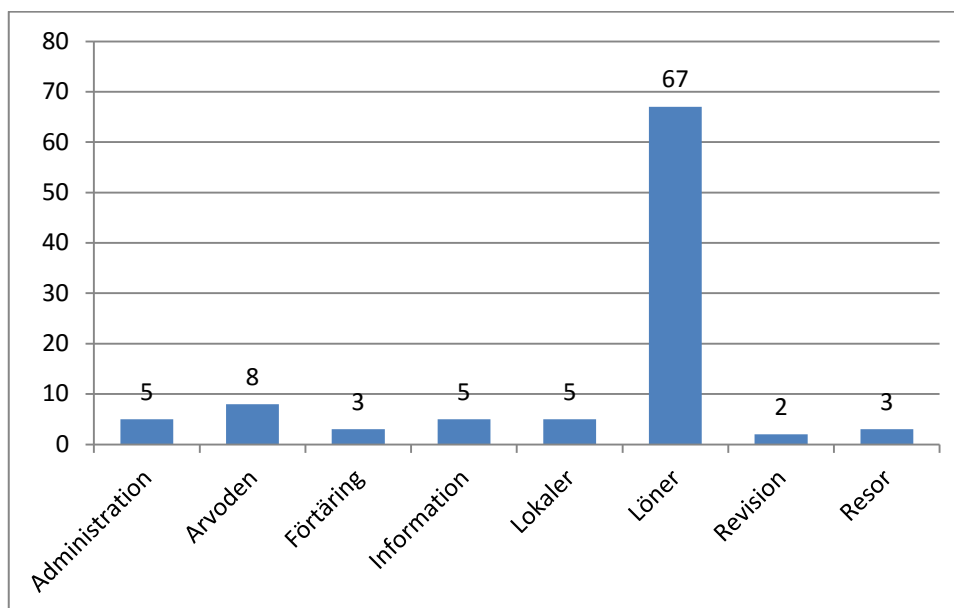
Organisationerna har vid ansökan av bidraget år 2014 fått ange i vilka kommuner eller på vilka orter som projektet ska genomföra sin verksamhet. Vid ansökningar som lämnades in 2015 fick organisationerna även ange om projektet var nationellt eller lokalt samt inom vilka län som projektet skulle bedrivas. Projekten har genomförts inom följande län på följande platser.

Tabell 2.2 Län och orter där projekten har genomförts, antal

Nationellt	3
Stockholms län	7
Uppsala län	2
Södermanlands län	1
Östergötlands län	4
Jönköpings län	0
Kronobergs län	0
Kalmar län	0
Gotlands län	0
Blekinge	0
Skåne	3
Halland	0
Västra Götalands län	3
Värmlands län	0
Örebro län	1
Västmanlands län	2
Dalarnas län	1
Gävleborgs län	2
Västernorrlands län	1
Jämtlands län	0
Västerbottens län	1
Norrbottens län	0

Så användes pengarna

Projekten beviljades sammanlagt en summa om 5 836 646 kronor för att öka jämställdheten mellan kvinnor och män. Nära 170 000 kronor av dessa medel har inte använts och därför återbetalats. Skälen för återbetalning var i huvudsak att projekten kom igång senare än beräknat eller att det varit andra typer av personalförändringar. Projektens användning av fördelade medel redovisas i slutrapporten utifrån de belopp som har använts under projekttiden enligt följande poster: löner, administration, resor, arvoden, lokaler, förtäring, information och revisionskostnader. Fördelningen över posterna syns nedan.

Figur 2.3 Bidragets fördelning över olika kostnadsposter i procent, andel

Största delen av bidraget, 67 procent har gått till löner för projektledare, administratörer eller annan personal. Lite beroende på projektets tidslängd och innehåll har projekten anställt projektledare och annan personal på hel- eller deltid. Anställningsperioderna varierar från kortare tidsbegränsade perioder upp till tolv månaders anställning beroende på projektets syfte och innehåll. I samtliga projekt utom i ett, Svenska kvinnors Europeanätverk, SKEN har löner varit den största kostnaden. Denna organisation har inte haft några löneanställda under projektets gång.

Arvoden är den näst största kostanden för de redovisade projekten, 8 procent av redovisade medlen har använts till det. Drygt 5 procent av projektens totala kostnader har använts till att bekosta lokaler, administration och informationskostnader. Minst pengar har lagts på förtäring, lokaler och revisor.

Det största bidraget tog Bris, Barnens rätt i samhället emot på 652 629 kronor för projektet *Maskulinitet, sexualitet och våld i nära unga relationer!* Somaliska Riksförbundet i Sverige fick 610 000 kronor för projektet *Jämställd jämt* och Byrån mot diskriminering i Östergötland har arbetat med projektet *Ställ om till jämställt!* med stöd från MUCF på 604 867 kronor. Lägst summa i bidrag har Svenska Kvinnors Europeanätverk, SKEN haft för sin verksamhet med 53 800 kronor.

Projekten redogör i redovisningen för antal personer som varit engagerade i projektet, både arvoderat eller avlönat och ideellt. Projekten uppmanas att uppskatta hur många personer som någon gång har arbetat ideellt inom projektet och hur könsfördelningen har sett ut för de personer som någon gång arbetat avlönat eller arvoderat inom projektet med bidrag från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor. Även de som utfört tidsmässigt små insatser ska räknas.

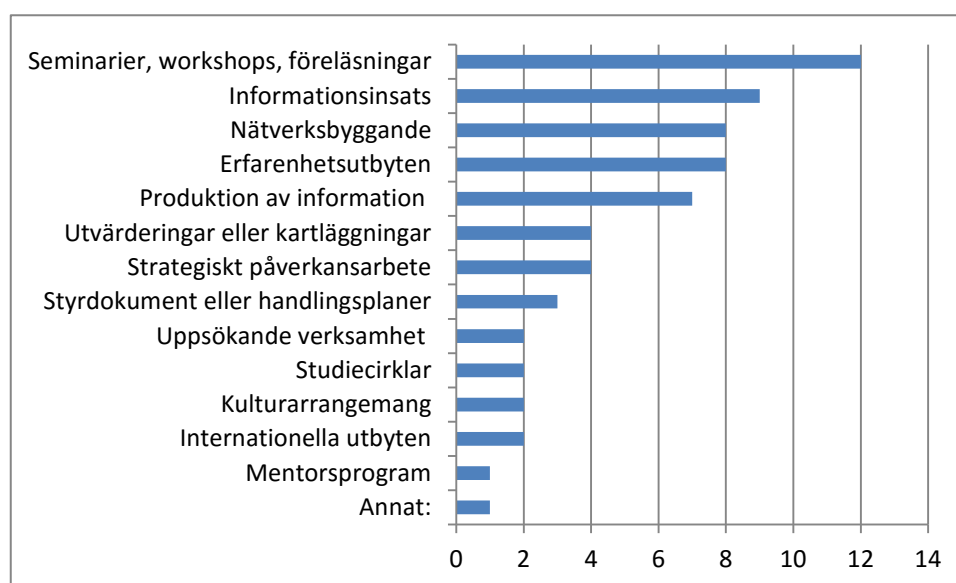
Tabell 2.4 Personer som någon gång arbetat ideellt, arvoderat eller avlönat inom projektet, antal och andel i procent

Arbete	Könstillhörighet (%)				Totalt (Antal)
	Kvinnor	Män	Annan köns-tillhörighet	Uppgift saknas	Summa
Ideellt	54	32	5	9	371
Avlönat eller arvoderat	80	17	1	2	104

I projekten finns det en skillnad mellan andelen kvinnor och män i den anställda och arvoderade gruppen respektive den ideella gruppen. I gruppen ideella utgör kvinnor cirka 54 procent och i gruppen anställda eller arvoderade utgör kvinnor cirka 80 procent. Om vi räknar samman de två grupperna av engagerade utgör kvinnor 53 procent. Det finns alltså, trots övervikten bland de anställda mot kvinnor, jämställdhet bland de engagerade.

Aktiviteter och metoder

Organisationerna får i slutrapporten själva ange vilka aktiviteter som har genomförts i projektet. Flera alternativ kan anges. Vidare får organisationen beskriva vilka verksamheter eller aktiviteter som genomfördes med bidrag från myndigheten.

Figur 2.5 Aktiviteter som genomförts med stöd av bidraget, antal

Den mest angivna aktiviteten är seminarier, workshops, föreläsningar, konferenser eller en mäsas detta har bland annat *Din kropp – din rätt* av Novahuset använt sig av. Man har på gymnasieskolor genomfört föreläsningar framförallt för elever, men även för lärare och intresserad allmänhet. Föreläsningarna har handlat om ämnen som belyser bland annat sexuellt våld och gråzoner eller gränser. BRIS (Barnens rätt i samhället) har i projektet *maskulinitet, sexualitet och våld i nära unga relationer* genomfört ett antal erfarenhetsutbyten med organisationen Unizon bland annat en seminariedag om våldspvention med genus- och maktperspektiv och en inspirationsdag om våldspvention. Den näst vanliga kategorin av aktiviteter är en kampanj eller annan informationsinsats. Endast ett av projekten har angett att använt sig av mentorsprogram det är *Make Equal 2* projektet har gett jämställdhetsprojekt runt om i landet en mentor. Matchingen mellan projekten och mentorena har fungerat bra i de flesta fall, organisationerna och mentorena har varit nöjda med samarbetet. Alla mentorena rekommenderade i en utvärdering som gjordes andra att bli mentorer.

3 Huvudsakliga resultat och effekter

Framgångsfaktorer och utmaningar

I slutrapporten får organisationerna beskriva vad de anser att de har lyckats bra med, till exempel särskilda aktiviteter, metoder eller framgångsfaktorer. De får också beskriva vad de anser att de lyckats mindre bra med. Till exempel aktiviteter som inte blivit av, hinder och motgångar. Nedan listas några av de lyckade insatser som lyftes fram i projekten. Flera projekt nämner interaktivitet som en framgångsfaktor, bland annat Novahuset skriver i redovisningen av *Min kropp – Min rätt* att de genom att varva Powerpointpresentationer, diskussionsövningar och värderingsövningar har fått eleverna att engagera sig. Eleverna har deltagit mer aktivt, vågat prata och även ifrågasätta. Även i projektet *Nätityder – år 2* fanns en utmaning i att de hade svårt att hålla föreläsningar intressanta med många deltagare, men att det gick bättre i mindre grupper där de kunde bryta med övningar eller andra typer av interaktion. Projektet *Normkritiska nätsamtal 2.0 – vidareutveckling* av organisationen Män för jämställdhet skriver att en framgångsfaktor är att projektet genom utvärderingar i målgruppen lyckades förändra sitt tilltal, en direkt åtgärd var att man började chatta senare på kvällarna.

Jämställdhet är en process som tar lång tid. Det är inte lätt att förändra attityder som är djupt rotade i samhället.

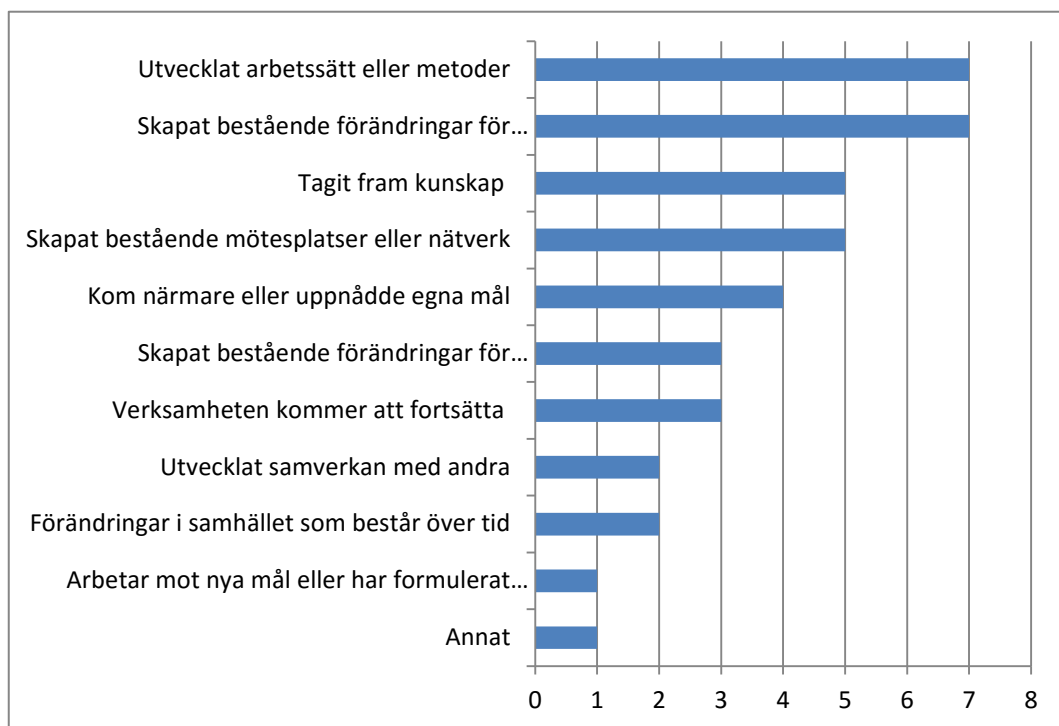
Somaliska Riksförbundet i Sverige

En motgång som *Ställ om till Jämställt!* lyfter fram är att de i mötet med arbetsgivarna mötte en del problem med att hitta arbetsuppgifter under praktikerna. Det var skillnad mellan olika branscher och de tog som exempel upp att skolväsendet lyckades bra med att hitta kvalificerade uppgifter. Myndigheter hade större problem då offentlighets- och sekretesslagen ställde till problem med uppgifter.

Riksorganisationen Män för Jämställdhet lyfter att den största utmaningen i projektet har varit att hitta stabil finansiering och gör bedömningen att det inte satsas tillräckligt med resurser till det våldspreventiva arbetet, där tidiga insatser är i fokus. Avsaknaden av resurser har lett till nödvändiga omorganiseringar för att kunna söka fler bidrag. Det har tagit mycket tid under året. För att uppnå en långsiktighet i finansiering och samarbeten för att ha ett kvalitativt och hållbart stöd, som landets enda rikstäckande killjour i sitt slag, är organisationens förhoppning att de kan lägga mer tid på själva implementeringen av finansieringsplanen under projektår tre.

Uppnådda effekter

I slutrapporteringsformuläret får organisationerna ange vart de uppkattar att projektet har gett störst effekt efter en viss rangordningsskala. De olika påståendena som beskriver resultaten rangordnas från ett till tolv. Det viktigaste resultatet markeras med en etta och det näst viktigaste med en två och så vidare. Endast de resultat som stämmer överens med resultaten av projektet ska rangordnas. Av de återrapporterade bidragen har 9 av 13 projekt rangordnats enligt skalan. För övriga fyra projekt har MUCF tolkat rangordningen enligt de resultat som skrivs fram i respektive ansökan. Denna information ger ingen heltäckande bild om vilka effekter som uppnåtts i verksamheten utan ska ses mer som en uppskattning om vilka resultat som organisationerna har värderat som viktigast i sina respektive projekt.

Figur 2.6 Organisationernas uppskattning av vart projekten har gett störst effekt, antal

Byrån mot diskriminering i Östergötland har skapat bestående förändringar för både arbetsgivarna och deltagarna. Deltagarna genom att de har fått kompetens om den svenska arbetsmarknadens samt om aktuell lagstiftning som de efterfrågat, men även genom tydlig coachning i skrivandet av sina ansökningshandlingar vilket kommer att stärka dem även i framtida arbetsökningsprocesser. Samtliga deltagare har stärkts genom ökade kunskaper om deras rättigheter på arbetsmarknaden, samt att de har fått mer arbetslivserfarenhet. Bestående förändringar har även skett i gruppen samarbetspartners/arbetsgivare genom att gruppen har fått utbildning och verktyg för hur de kan arbeta mer kompetensbaserat och normkritiskt framförallt inom rekryteringsprocesser. Arbetsgivare har även blivit mer medvetna om så kallade fallgropar i rekryteringsprocessen samt fått mer information om validering och utländska examen vilket gör att misstänksamheten och undervärderingen av utländska examen förhoppningsvis minskar. Detta är kunskaper som Byrån gärna ser sprids på respektive

arbetsplatser och implementeras i de ordinarie verksamheterna. Byrån har också tagit fram ett material som kan användas av arbetsgivare över tid. Fryshuset beskriver att de har utvecklat en ny metod *frihet bortom normen* för att arbeta normkritiskt med grupper som tidigare inte varit insatta i normkritiska förhållningssätt. De har genom sin metod skapat möjligheter att stärka egenmakten i det egna livet genom att förstå och kunna förhålla sig till hur en påverkats av normer.

Män för jämställdhet har bland annat kvalitetssäkrat och anställt flera kvalificerade handledare som både läser chattar och ger muntlig feedback vilket har lett till att fler killar än tidigare söker stöd hos Killfrågor.se, cirka 200 samtal i månaden. Även om det är en liten del av alla killar som söker stöd, är varje samtal förändrande hos målgruppen.

Målgruppen I ASOV Stockholm har fått ta del av kunskap som har förändrat deras sätt att se på fördelningen av det obetalda hem- och omsorgsarbetet och börjat ifrågasätta det som kvinnans uppgift. Inte bara har deltagarna av projektet i utvärderingar uppgett att de idag är mer delaktiga i hem- och omsorgsarbetet än innan projektet, de för även kunskapen vidare till den egna kretsen vilket tyder på att männen har tagit kunskapen till sig och tycker att den är så pass viktig att den förtjänar att berättas vidare.

Diskrimineringsbyrån Humanitas hoppas att de skapat bestående förändringar genom att ge kunskap till exempelvis skolor så att de kan utveckla ett arbete mot näthat som dessutom har ett genusperspektiv. Novahuset har genom att belysa problemet med gråzoner, gränser och ökat medvetenheten kring sexuellt våld gett möjligheter för eleverna att få en större förståelse kring dessa ämnen. Unga kvinnor är välkomna som medlemmar i Svenska kvinnors Europanätverk, SKEN. Europaparlamentet, EU kommissionen och Ministerrådet har ändrat sig och antagit mål för en Jämställdhetsstrategi i december 2015

Hur projekten fortsätter och erfarenheter sprids vidare

Ett flertal av organisationerna skriver att de antingen har beviljats ett till år av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor eller att de har sökt ett år till. Exempel på dessa är Män för jämställdhet och ASOV Stockholm. Make Equal skriver att de gärna skalar upp projektet och genomför det med fokus på alla diskrimineringsgrunder, men att det kräver en finansiering.

Ett antal organisationer skriver också att de kommer bedriva verksamheten inom ramen för sin ordinarie verksamhet, däribland Diskrimineringsbyrån Humanitas. De planerar att fortsätta projektet inom sin ordinarie föreläsningverksamhet. Även Fredrika Bremer förbundet skriver att de kommer arbeta vidare med pensionsfrågan i sin ordinarie verksamhet.

Det är vanligt att projekten sprider sina resultat externt via sina vanliga kanaler. Bris skriver bland annat att de kommer skriva en rapport och vid lanseringstillfället ska denna kommuniceras med målgruppen via organisationens Instagram-konto. Kontot kommer också kommunicera våld i unga nära relationer. Aktuella teman blir bland annat gränssättning och maskulinitet.

4 Samlad bedömning av bidragets effekter

Samlade resultat

Slutrapporterna ligger väl i linje med förordningens målsättning. Vi ser att det är vanligt med fleråriga projekt, vilket är en följd av att myndighetens prioriterat fortsättningsprojekt mellan 2012 och 2014. I de längre projekten kan vi urskilja ett mönster i genomförandet och valet av aktiviteter. Projekten inleds ofta med en kartläggning eller studie som under år två följs upp genom att arbeta med att sprida erfarenheter i form av utbildningar, producera ett material eller utveckla nya metoder som man tycker saknas. År tre ägnas ofta åt att implementera dessa nya metoder eller för att dela erfarenheter, utvärdera och sprida resultat. Många organisationer arbetar för att permanenta hela eller delar av projektverksamheten. Att få arbeta under tre år i ett och samma projekt ger ofta bättre förutsättningar för långsiktiga effekter. Det är viktigt att projekten verkligen ska få genomföra något som ger avtryck. Enligt reglerna kan vi inte utlova att ett projekt får finansiering för flera år utan bara för ett år i taget.

Ett av de vanligaste resultaten för jämställdhetsprojekt är att de skapat bestående förändringar för målgruppen, både internt i form av stärkt självförtroende och ökad kunskap i organisationens sakfrågor eller förbättrade metoder och arbetssätt, men också externt genom att ha lyckats lyfta viktiga frågor som de tycker att de haft direkt påverkan på individer utanför den egna organisationen. Många beskriver också effekter som skapat förändringar i samhället över tid. Det är viktigt i det här sammanhanget att ha i tanke att dessa beskrivningar just är beskrivningar och utgår från projektens egna subjektiva värderingar av det arbete som beskrivits och som de upplever har bidragit till förändring eller ett visst utfall. För att kunna göra mätningar av kvalitativt arbete krävs jämförelsemått och tydliga gemensamma kriterier, vilket ofta saknas i de projektansökningar vi får in. Att organisationen organiserat nya medlemmar är den effekt vi sett minst av i redovisningarna. Det är mer vanligt att driva en sakfråga till förändring än att arbeta för att stärka den egna rösten genom att värva fler medlemmar.

En effekt som inte syns i kategoriseringen, men som också är viktig, är de erfarenheter som projektägarna tar med sig till nya projekt och verksamheter.

Som vi beskriver ovan är seminarier, workshops, föreläsningar, konferenser eller en mäsas den vanligaste aktiviteten och mentorsprogram den ovanligaste.

Bland framgångsfaktorerna i projekten identifierar vi interaktivitet, bland annat nämner man att deltagarna vågar fråga mer på föreläsningarna i mindre grupper.

MUCFs bedömning och förslag

Myndigheten gör bedömningen att de många olika insatser som gjorts med stöd av bidraget sannorlikt förbättrar förutsättningarna för stärkt jämställdhet. Myndighetens samlade bedömning av bidragets användning och möjliga effekter tar utgångspunkt i regeringens jämställdhetspolitiska mål. Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Utifrån detta arbetar regeringen efter sex delmål:

- En jämn fördelning av makt och inflytande
Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- Ekonomisk jämställdhet
Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- Jämställd utbildning
Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet
Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- Jämställd hälsa
Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra
Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Två av de sex delmålen har tillkommit efter att projekten sökte och beviljades bidrag, det är jämställd hälsa och jämställd utbildning. Nedan följer en bedömning utifrån respektive mål med jämställdhetspolitiken som fanns då bidragen beviljades 2014-2015.

En jämn fördelning av makt och inflytande

Bland de redovisade projekten är det flest projekt, 6 av 13 projekt, som har verkat inom området makt och inflytande. Vi ser där exempel på att

- Fryshuset United Sisters har stärkt kompetensen av och intresse för ett normkritiskt och normutmanande arbete i hela fryshuset och utvecklat en helt ny metod, *Frihet bortom Normen*, för att arbeta normkritiskt med grupper som tidigare inte varit insatta i normkritiska förhållningssätt.
- Irakiska Kommittén för Kvinnors Rättigheter (IKKR) har spridit kunskapen om våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld genom bland annat en dokumentärfilm som tagits fram med hjälp av kvinnor som har utsatts för våld, skolor, Migrationsverket och socialtjänst.
- Makeequal har med sin verksamhet kunnat marknadsföra organisationen brett och sått frön till jämställdhetsengagemang vilket resulterat i projektidéer från 75 procent av Sveriges län.

- Somaliska Riksförbundet i Sveriges har skapat en medvetenhet om de strukturella hindren som finns för kvinnor i organisationerna och föreningslivet för SRFS medlemsorganisationer.
- Svenska kvinnors Europeanätverk, SKEN har ökat kunskaperna om EUs arbete för jämställdhet genom att utbilda opinionsbildare om EIGEs verksamhet
- Ung Media i Sverige har i samarbete med Sverok ökat sin kompetens och medvetenhet när det gäller normkritik och likabehandling inom organisationerna vilket märks i allt från nyrekrytering av anställda och förtroendevalda, till kommunikationssättet, mötesförberedelser och mötesformer.

Hälften av insatserna som genomförts har varit riktade internt, för att förändra strukturer i den egna organisationen. Det är i sammanhanget vanligt att arbeta utifrån normkritiskt och normutmanande arbete. Det kan vi se i projekten som genomförts av Fryshuset, Ung media i Sverige och Somaliska Riksförbundet i Sverige. En av organisationerna gjorde i sin slutrapport en beskrivning av hur de ser på jämställdhetsarbetet inom organisationen. De beskriver det som:

Könsroller inbäddade i alla kulturer och det har en stark inverkan. När könsroller ifrågasätts kan det av många människor ses som det "traditionella" sättet att agera, och därför upplevas som omöjligt eller icke önskvärt att förändra. Men dessa traditionella roller måste utmanas så att alla kan ha ett större utbud av alternativ, vilket kommer att ge kvinnor fler möjligheter att nå sin fulla potential. Detta perspektiv är en del av SRFS:s jämställdhetspolicy som stödjer kampen för förändring och ökad representation av kvinnor i föreningarnas styrelser och i samhället i stort.

Somaliska Riksförbundet i Sverige

Beskrivningen pekar på hur det kan vara för organisationerna att arbeta i projekt för att förändra och öka jämställdhet mellan kvinnor och män. Det är ett långsiktigt arbete och det kan vara svårt att förändra attityder inom en kort period, ett projektår. Det kan också behövas olika metoder för att lyckas med förändringsarbetet. När det gäller att utveckla jämställdheten inom den egna organisationen kan det behövas ett strukturerat arbete, där bidraget till jämställdhetsprojekt kan utgöra en katalysator samtidigt som det behövs ett grundarbete och grundstöd för att ändra normer och föreställningar på längre sikt. Det kan också behövas en bättre samordning och spridning av de metoder som utvecklas med stöd av bidraget. Samtidigt kan de metoder som utvecklas också behöva beforskas för att se över långsiktiga konsekvenser och minska risker att det är metoder som verkar kontraproduktivt på sikt innan de används i ett bredare sammanhang.

MUCF samlar projekten minst en gång per år för att utbyta erfarenheter under det år som projektet genomförs. Projektens effekter och erfarenhet bör följas upp och tillgängliggöras genom exempelvis erfarenhetsutbyten efter ett eller några år efter det att projektet har avslutats. Det kan också finnas behov av att tematiskt samla nya projektidéer med tidigare genomförda projekt för att inspirera pågående verksamheter.

Ett projekt, Svenska Kvinnors Europeanätverk, har ökat kunskaperna om EU:s arbete för jämställdhet. Det är enligt *Partsgemensamt forum (2016a)*, och den dialog som sker mellan civilsamhällets organisationer och regeringen, viktigt att civilsamhällets organisationer tillsammans bevakar EU-frågorna och delar upp ansvaret för att kunna sprida informationen till en bredd av organisationer. I det här sammanhanget är det viktigt att de organisationer inom det civila samhället som arbetar för att förbättra jämställdheten mellan könen också kan delta och bevaka EU-frågorna som påverkar civilsamhällets organisationer, ur ett jämställdhetsperspektiv.

Bland de organisationer som har slutrapporterat och fått sitt jämställdhetsprojekt godkänt under 2016 kan inte MUCF se att det finns verksamheter som tagit sikte på den fördelning av makt som representeras av företag, medier och trossamfund och myndigheten gör bedömningen att det kan behöva stimuleras till att flera sådana typer av projekt. Det saknas också exempel på projekt som utgår från att stärka lika möjligheter för kvinnor och män, flickor och pojkar att delta i och påverka de processer som formar våra föreställningar, tankar och idéer inom till exempel massmedia, kulturen och folkbildningen, men också – och i hög grad – inom utbildningen. Den nya jämställdhetsmyndigheten (JäMy) kan eventuellt behöva stimulera till att flera utvecklingsprojekt inom dessa områden ges bidrag under kommande år.

Myndighetens bedömning:

- att det kan behövas en bättre samordning och spridning av de metoder som utvecklas med stöd av bidraget och de metoder som utvecklas kan behöva beforskas för att se över långsiktiga konsekvenser och minska risker att det är metoder som verkar kontraproduktivt på sikt innan de används i ett bredare sammanhang.
- att det kan finnas behov av att tematiskt samla nya projektidéer med tidigare genomförda projekt för att inspirera pågående verksamheter.
- att ett jämställdhetsarbete är ett långsiktigt arbete och det kan vara svårt att förändra attityder inom en kort period, ett projektår.
- att det kan behövas olika metoder för att lyckas med att öka jämställdhet mellan kvinnor och män och ett grundarbete och grundstöd för att ändra normer och föreställningar på längre sikt.
- att projektens effekter och erfarenhet bör följas och tillgängliggöras genom exempelvis erfarenhetsutbyten efter ett eller flera år efter det att projektet har avslutats.
- att det kan behöva stimuleras till att flera utvecklingsprojekt tar sikte på den fördelning av makt som representeras av företag, medier och trossamfund eller projekt som utgår från att stärka lika möjligheter för kvinnor och män, flickor och pojkar att delta i och påverka de processer som formar våra föreställningar, tankar och idéer inom till exempel. massmedia, kulturen och folkbildningen, men också – och i hög grad – inom utbildningen.
- att de organisationer inom det civila samhället som arbetar för att förbättra jämställdheten mellan könen också kan delta och bevaka EU-frågorna som påverkar civilsamhällets organisationer, ur ett jämställdhetsperspektiv.

Ekonomisk jämställdhet

Det var endast 2 av 13 projekt som hade inriktningen att öka ekonomisk jämställdhet. Det ena projektet var *Bra pensioner*, en upplysningskampanj som Fredrika Bremer förbundet har genomfört under en treårsperiod för att minska avståndet mellan kvinnor och män att ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. Det andra projektet var *Ställ om till jämställt!* Ett projekt där Byrån mot diskriminering i Östergötland har gett 14 kvinnor med utländsk bakgrund ett forum för feedback och stöd i sin arbetssökningsprocess samt gett 15 chefer i Norrköping större insikt om diskriminerande strukturer och verktyg för att främja jämställdhet på arbetsplatsen. MUCF bedömer att både projektet *Bra pensioner* genom upplysning och *Ställ om till jämställt!* genom utbildning har gjort det möjligt att minska avståndet mellan kvinnor och män att ha samma möjligheter och villkor på arbetsmarknaden och i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet året ut.

Myndighetens bedömning:

- att både projektet *Bra pensioner* genom upplysning och *Ställ om till jämställt!* genom utbildning har gjort det möjligt att minska avståndet mellan kvinnor och män att ha samma möjligheter och villkor på arbetsmarknaden och i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet året ut.

Obetalda hem- och omsorgsarbetet

Endast 1 av 13 projekt arbetade för att minska det obetalda hem och omsorgsarbetet. ASOV Stockholms projekt *Vårt hem tillsammans* är också ett gott exempel på hur bidraget kan medverka till en jämnare fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Detta genom att 446 män har förändrat attityder mot fördelningen av det obetalda hem- och omsorgsarbetet och har börjat ta ett större ansvar och blivit mer delaktiga i hem- och omsorgsarbetet.

Myndighetens bedömning:

- att projektet *Vårt hem tillsammans* är ett gott exempel på hur bidraget kan medverka till en jämnare fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Novahuset har arbetat med skolinformation i två skolor och 32 klasser och har på så sätt ökat medvetenheten kring sexuellt våld, belyst problemet med gråzoner och gränser samt gett 836 eleverna, 65 skolpersonal och 60 anhöriga en större förståelse kring dessa ämnen. Utvärderingar visar att eleverna anser att det är ett viktigt kunskapsområde men som de annars får allt för lite kunskap kring i skolan. Föräldrar och skolpersonal har också lyft fram behovet av mer kunskap och de vill veta vart de kan vända sig och hänvisa eleverna till. Bemötandet var extra viktigt och hur man för samtal hemma. Myndighetens bedömning är att det kan behöva ytterligare insatser inom detta område.

Diskrimineringsbyrån Humanitas har arbetat för att sätta nättrakasserier på grund av kön och sexualitet i relation till jämställdhet och attityder kring kön, genom projektet *Nätityder*. Myndighetens bedömning är att de genom sina utbildningsinsatser på skolor har gett förutsättningar för skolor att påbörja och utveckla ett arbete mot näthat med ett genusperspektiv men att det behövs flera insatser och ett mer långsiktigt arbete som behöver utvecklas mellan det civila samhällets organisationer och de relevanta offentliga aktörerna som finns inom området för att få ut så mycket som möjligt av resurserna.

Bris har anpassat stödet till de barn som berättar att de lever i våldkontext och tagit fram ny kunskap om våld i unga nära relationer genom en fördjupningsstudie, *våld i unga nära relationer*).

Riksorganisationen Män för Jämställdhet är den enda killjouren i Sverige. De beskriver att de har haft en ökning av antal killar som söker stöd hos killfrågor.se, cirka 200 samtal i månaden. I samtalen erbjuds de kvalitativt och relevant stöd som främjar jämställdhet, förebygger våld och utmanar destruktiva maskulinitetsnormer. Den största utmaningen de har haft i sitt projekt var att hitta stabil finansiering till verksamheten. Män för jämställdhet gör bedömningen att det inte satsas tillräckligt med resurser till det våldspreventiva arbetet, där tidiga insatser är i fokus. Avsaknaden av resurser har lett till nödvändiga omorganiseringar för att kunna söka fler bidrag. MUCF instämmer i Män för jämställdhets bedömning att det saknas ett grundläggande stöd till verksamheten och att det kan behövas en långsiktighet i finansiering och samarbeten för att kunna bedriva ett kvalitativt och hållbart stöd. MUCF föreslår till regeringen att se över hur det civila samhällets organisationer kan stödjas ur ett långsiktigt perspektiv i det våldspreventiva arbetet, där tidiga insatser är i fokus.

Myndighetens bedömning:

- att det kan behöva ytterligare insatser och skolinformation för att öka medvetenheten kring sexuellt våld, belyst problemet med gråzoner och gränser
- att flera insatser behövs och att det behöver utvecklas ett mera långsiktigt arbete mellan det civila samhällets organisationer och de relevanta offentliga aktörerna för att ge förutsättningar för skolor att påbörja och utveckla ett arbete mot näthat med ett genusperspektiv.

Myndigheten föreslår:

- att regeringen ser över hur det civila samhällets organisationer kan stödjas ur ett långsiktigt perspektiv i det våldspreventiva arbetet, där tidiga insatser är i fokus.

Övriga insatser inom området

Myndigheten föreslår också att med anledning av det förändrings- och förbättringsarbete som nu MUCF genomför i bidragsgivningen för exempelvis verksamhetsbesök, erfarenhetsutbyten, utvärderingar samt kontroll och granskning kommer myndigheten behöva tillföras mer resurser. Detta kan även vara aktuellt för den nya jämställdhetsmyndigheten (JäMy).

Myndigheten föreslår:

- att den nya jämställdhetsmyndigheten (JäMy) kan, med anledning av det förändrings- och förbättringsarbete MUCF nu genomför i bidragsgivningen för exempelvis verksamhetsbesök, erfarenhetsutbyten, utvärderingar samt kontroll och granskning, behöva tillföras mer resurser.

5 Referenser

Amná, E., Danielsson, A. & Zetterberg, P. (2009). En kunskapsöversikt över effekter och metoder rörande statliga bidrag till ideella organisationer. I Ungdomsstyrelsen (Red), *Konsekvenser, resultat och effekter av Ungdomsstyrelsens bidragsgivning till ideella organisationer*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Regeringens proposition 2009/10:55 En politik för det civila samhället.

Regeringens proposition 2005/06:155 Makt att forma samhället och sitt eget liv – nya mål i jämställdhetspolitiken

SOU 2015:86 Mål och myndighet - En effektiv styrning av jämställdhetspolitiken

SFS 2006:390 Förordning (2006:390) om statsbidrag till jämställdhetsprojekt.

Ungdomsstyrelsen (2009). *Konsekvenser, resultat och effekter av Ungdomsstyrelsens bidragsgivning till ideella organisationer*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor Partsgemensamt forum (2016 a). *Partsgemensamt forum 2016 – En dialog som utvecklar civilsamhällets villkor*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Bilaga: Projektbeskrivning

Organisation	Projektnamn	Belopp	Projektbeskrivning
Bris, Barnens rätt i samhället	Maskulinitet, sexualitet och våld i nära unga relationer	652629	Syftet med projektet är att utveckla ett preventivt arbetssätt inom Bris stödverksamhet för att förebygga killars våld i nära relationer. Det görs genom att ta fram kunskap om våld i unga nära relationer genom en förstudie. Projektet ska även ta fram ett arbetssätt, en strategi, för att föra en dialog med barn och unga om värderingar, jämställdhet och maskulinitetsnormer. Det är en del i ett våldspreventivt arbete genom att motverka normalisering av våld, att bryta den tystnad som finns hos unga som är utsatta för våld och att diskutera gränsdragningar för sexuellt våld. Den huvudsakliga målgruppen är barn och unga under 18 år som utsatts för våld i en nära relation, unga killar som befinner sig i en våldskontext och till barn och unga som söker kunskap om normer, jämställdhet och relationer. Verksamheten sker i samverkan med Stockholms läns landsting och dess verksamhet Umo. BRIS arbetar till vardags med att erbjuda individuellt, kvalificerat och vuxenlett stöd till barn och unga om sina rättigheter. www.bris.se
Byrån mot diskriminering i Östergötland	Ställ om till jämställt!	604867	Syftet med projektet är att bidra till en mer jämställd arbetsmarknad. Det görs genom att stärka utbildade utrikesfödda kvinnor i sin arbetsökningsprocess. Deltagarna ska få genomgå utbildning om diskriminering och jämställdhet för att kunna få hjälp att förstå och överbygga hinder som kvinnor och utrikesfödda utsatts för på arbetsmarknaden. Även arbetsgivare ska utbildas i jämställd och icke-diskriminerande rekrytering. Den huvudsakliga målgruppen är utrikesfödda utbildade kvinnor och arbetsgivare. Projektet genomförs i Norrköpingsområdet. Verksamheten sker i samverkan med arbetsförmedlingen och Interfem. Projektet är flerårigt och stödet gäller år 1 av 2. Byrån mot diskriminering i Östergötland arbetar till vardags med arbetar för mänskliga rättigheter och mångfald, och mot diskriminering. De arbetar dels med gratis juridiskt rådgivning för personer som blivit diskriminerade samt med förebyggande och opinionsbildande verksamhet inom området. www.diskriminering.se
Fryshuset United Sisters	Ett normkritiskt Fryshus - år 2	509240	Syftet med projektet Ett normkritiskt Fryshus - år 2, är att utveckla United Sisters metoder att kommunicera och utbilda normkritiskt och genusmedvetet till grupper som är bortom de redan frälsta. Det görs genom att utveckla United sisters normkritiska metod, genomföra ledarskapsutbildningar, ta fram en inspirationsbok och utbilda aktörer inom Fryshuset som tidigare inte arbetat normkritiskt men arbetar med grupper som lever i utanförskap. Den huvudsakliga målgruppen är verksamheter inom Fryshuset och externa ungdoms- och fritidsverksamheter som inte använt normkritik tidigare. Målet är att projektet når unga som deltar i dessa verksamheter. Projektet genomförs i samverkan med Fryshuset i Göteborg och Malmö och bland annat med Fryshusets verksamhet CIDES och projektet VÅS. Projektet är flerårigt och stödet gäller år 2 av 2. Fryshuset United Sisters arbetar till vardags med att stödja unga tjejer genom coaching och tjejgrupper. www.unitedsisters.fryshuset.se/
Irakiska Kommittén för Kvinnors Rättigheter (IKKR)	Förebyggande jämställdhetsarbete genom film och konst	520760	Syftet med projektet är att sprida kunskapen om våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld. Det görs genom en dokumentärfilm som tagits fram med hjälp av kvinnor som har utsatts för våld, skolor, Migrationsverket och socialtjänst. Filmen presenterar en helhetsbild av problematiken kring hedersrelaterat våld. En metod för att sprida kunskapen med hjälp av film och konst ska tas fram i projektet och utbildningstillfällen anordnas. Verksamheten genomförs i Storstockholmsområdet och genomförs i samverkan med personer som varit inblandade i dokumentärfilmen, tv-kanaler och konstnärer. Projektet är flerårigt och stödet gäller år 2 av 3. Irakiska Kommittén för Kvinnors Rättigheter (IKKR) arbetar med jämställdhets- och integrationsfrågor samt stöd till tjejer/kvinnor som har utsatts för våld. www.ikkr.org/svenska.php
Make Equal	Make Equal 2	300000	Syftet med projektet är att uppmuntra och stötta unga till att driva egna jämställdhetsprojekt. Det görs genom att anordna en tävling där unga kan skicka in sina egna idéer om jämställdhet. De bästa projekten får finansiering och stötts av mentorer. Detta är ett fortsättningsprojekt som andra året dels kommer att fortsätta att ta emot ansökningar, genomföra omröstningar och stötta de projekt som vinner. Den huvudsakliga målgruppen är alla unga mellan 13-25. Projektet är

			rikstäckande genom riktad information till unga i hela landet. Projektet är flerårigt och stödet gäller år 2 av 3. Crossing Boarders är en stiftelse som till vardags arbetar för ett jämställt och inkluderande samhälle där alla röster får höras och alla kan nå sin fulla potential. Crossing Boarders utbildar i sin egenutvecklade metod Jämställdhetseffekten som ger konkreta verktyg att göra verksamheter jämställda, driver opinions- och informationsarbete. www.crossingboarders.se/
Riksorganisationen Män för Jämställdhet	Normkritiska nätsamtal 2.0 - vidareutveckling	350000	Syftet med projektet Normkritiska nätsamtal 2.0 - vidareutveckling är att stödja unga killar och transpersoner via ett normkritiskt internetforum. Det görs genom att revidera, utveckla och uppdatera hemsidan killfragor.se , utifrån en yngre målgrupp. Projektet ska även undersöka samarbeten för en långsiktig finansiering av verksamheten kring killfragor.se . Den huvudsakliga målgruppen för projektet är unga killar och transpersoner i åldern 10-18 år. Projektet är rikstäckande då stödet till unga killar och transpersoner är förlagd på internet. Verksamheten genomförs i samverkan med RFSU Stockholm, Föreningen Storasyster och tjejjouren.se . Projektet är flerårigt och stödet gäller år 2 av 3. Riksorganisationen Män för Jämställdhet är en feministisk organisation som till vardags verkar för jämställdhet och mot våld för kvinnors, barns och mäns skull. www.mfj.se/
Ung Media Sverige	Normer, Attityder och Beteenden III (NAB III) ? Från en mångfaldskordinator till många	566350	Ung Media Sverige har beviljats bidrag för att arbeta mot diskriminering och för jämställdhet och mångfald inom ungdomsorganisationerna Ung Media och Sverok. Det görs genom att arbeta för att jämställdhets- och mångfaldsarbete integreras i alla verksamheter som Ung Media och Sverok bedriver. Projektet ska bland annat uppdatera styrdokument, mallar, arbets-/uppdragsbeskrivningar så de integrerar jämlikhet och jämställdhet. De båda förbunden ska bli trygga i sitt jämställdhetsarbete så att det kommer att fortsätta även efter projektslut. Även nätverksträffar ska anordnas samt sprida erfarenheter genom att bygga upp en digital kunskapsbank. Verksamheten genomförs tillsammans med Sverok. Projektet är flerårigt och stödet gäller år 3 av 3. Ung Media Sverige arbetar till vardags med att uppmuntra unga arr producera media och främja ungdomars initiativ inom området. Förbundet arbetar för att skapa bättre förutsättningar för ungdomsmedier att verka och utvecklas. www.ungmedia.se/
Svenska kvinnors Europanätverk, SKEN	Studiebesök i EUs Jämställdhetsinstitut i Vilnius Litauen	53800	Syftet med projektet "Studiebesök i EUs Jämställdhetsinstitut i Vilnius Litauen" är att öka kunskaperna om EUs arbete för jämställdhet. Det görs genom att utbilda opinionsbildare om EIGES verksamhet. SKEN ska arrangera studiecirkel och besöka EIGE (European Institute for Gender Equality). Den huvudsakliga målgruppen för projektet är unga kvinnor. Till viss del kommer projektet att bidra till en generationsväxling inom organisationen. Verksamheten genomförs Gävle, Malmö, Stockholm, Västerås och Uppsala. Projektet är ettårigt och stödet avser år 1 av 1. Svenska Kvinnors Europeanätverk (SKEN) arbetar till vardags med att fungera som ett forum för diskussion och erfarenhetsutbyte genom debatt, föreläsningar, information, studiebesök med fokus på kvinnor och EU. www.svenskakvinnoreuropaetverk.se
fredrika bremer förbundet	Bra pension år 3 av 3	200000	Syftet med projektet "Bra pension" är att reformera pensionssystemet så att det inte missgynnar kvinnor. Det görs genom att sprida den handbok som har producerats i tidigare projekt samt genom att arrangera ett seminarium på Almedalen samt i Västernorrland, Värmland och Skåne. Seminarierna förväntas nå cirka 200 individer per plats samt förhoppningsvis skapa ännu större räckvidd för föreningens digitala material. Den huvudsakliga målgruppen är kvinnor i början av yrkeslivet och pensionärer som omfattas av garantipensionen. Verksamheten sker till viss del i samverkan med Pensionsmyndigheten. Projektet är flerårigt och stödet gäller år 3 av 3. www.fredrikabremer.se
ASOV Stockholm	Vårt hem tillsammans	469000	Syftet med projektet "Vårt hem tillsammans" är att inkludera män i jämställdhetsarbetet. Fokus kommer främst att ligga på det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Det kommer att ske genom utbildningar och seminarier. Målet är att utbilda 20 kontaktpersoner i jämställdhet samt hur de i sin tur ska kunna vidareförmedla denna kunskap. Målet är att varje kontaktperson ska nå ut till minst 25 personer. Den huvudsakliga målgruppen är män och pojkar från 15 års ålder med bakgrund i afrikanska länder. Dessa personer är till stor del anhöriga till organisationens medlemmar som är kvinnor med bakgrund i centrala, västra och södra Afrika bosatta i Sverige. Målet med seminarierna är att målgruppen ska börja reflektera och ifrågasätta sin nuvarande situation och att deras attityder och beteenden ska ändras på så sätt att de anser

			<p>att hem- och omsorgsarbetet är både kvinnans och mannens ansvar. Projektet genomförs i Stockholm Stad, Linköping kommun, Timrå kommun och i Gävle kommun. Projektet kommer i olika delar att samverka med följande aktörer: Universell Kyrkan av Jesus Kristus, Män för Jämställdhet, RFSU Stockholm, Hopp Stockholm, Burundi grupp i Sandviken/Gävle, Congo dans mon couer, UNIS, Granskap internationell organisation, Dada Afrika och Afrojam kultur förening. ASOV Stockholm organiserar tjejer och kvinnor med sina rötter i Afrika. Föreningen arbetar till vardags bland annat med kultur- och fritidsaktiviteter för medlemmarna, stödjande verksamhet riktad till hiv-positiva samt förebyggande arbete gällande mäns våld mot kvinnor.</p>
Diskrimineringsbyrån Humanitas	Nätityder - år 2	500000	<p>Syftet med projektet Nätityder är att bemöta främst det verbala våld som framförallt tjejer och kvinnor utsätts för på nätet. Projektet tar avstamp i analysen att tjejers och kvinnors utsatthet på nätet inte är isolerade företeelser, utan en konsekvens av en större samhällsstruktur och ett uttryck för samhällsproblemet mäns våld mot kvinnor. Det görs genom att informerar om rättigheter på nätet och normer kopplade till kön och sexualitet. Inom projektet ska de arbeta med ett utbildningsmaterial som sen ska implementeras och slutligen spridas vid en konferens. Den huvudsakliga målgruppen är skolpersonal och ledare/styrelser inom idrottsrörelsen. Projektet genomförs i flera kommuner i Södermanland och Västmanlands län. Verksamheten sker i samverkan bland annat skolor i dessa kommuner samt med Sörmlandsidrotten. Projektet är flerårigt och stödet gäller år 2 av 2.</p>
Novahuset	Min kropp- min rätt	500000	<p>Syftet med projektet "Min kropp- min rätt " är att motverka och förebygga all form av våld med inriktning på det sexuella våldet (där köp av sexuella tjänster ingår). Målet är att de under det första året ska nå ut med inkluderande föreläsningar till 500 elever. Huvudsaklig målgrupp för projektet är elever i skolan i åldern 13-25 . Projektet genomförs i Linköping. Projektet är flerårigt och stödet gäller år 1 av 3. Novahuset arbetar till vardags med att erbjuda stöd och rådgivning till personer som har blivit utsatta för någon form av sexuellt övergrepp online som offline. Även anhöriga kan vända sig till Novahuset. De erbjuder bland annat stöd via chatt. www.novahuset.com</p>
Somaliska riksförbundet i Sverige	Jämställd jämt	610000	<p>Syftet med projektet "Jämställd jämt" är att stärka det interna arbetet för jämställdhet. Målet med projektet är främst att stärka somaliska kvinnors möjligheter till deltagande och inflytande inom organisationen både på lokal- och riksnivå. Det görs bland annat genom omfattande utbildningsinsatser på lokal- och riksnivå. Inom projektet kommer de att ta fram en jämställdhetspolicy för riksorganisationen och en handlingsplan som ska gå att arbeta efter även på lokal nivå. De ska även skapa ett nätverk som syftar till att stärka jämställdhetsarbetet inom lokalföreningarna. Den huvudsakliga målgruppen för projektet är de egna medlemmarna och de som sitter i styrelsen eller har andra ledande funktioner inom organisationerna. Projektet genomförs främst i Stockholm. Vissa delar genomförs i Örebro, Göteborg, Borlänge och Gävle. Projektet är flerårigt och stödet avser år 1 av 3. Somaliska riksförbundet arbetar till vardags bland annat med integrera nyanlända somalier genom samhällsinformation och stöd. www.srfs.se</p>